

Стегнієнко М. О.

*аспірантка, кафедра банківської справи,
КНУ ім. Тараса Шевченка, Україна;
e-mail: stegniienko.m@gmail.com*

ОСОБЛИВОСТІ ПІДХОДІВ ДО ІДЕНТИФІКАЦІЇ СИСТЕМНО ВАЖЛИВИХ БАНКІВ

Анотація. У статті розкрито економічний зміст поняття «системно важливий фінансовий інститут», досліджено підходи до ідентифікації системно важливих банків та інших фінансових інститутів відповідно до міжнародної практики та вітчизняного законодавства, визначено завдання щодо посилення регулювання та нагляду за діяльністю системно важливих банків в Україні.

Ключові слова: системно важливі банки (SIBs), глобальні системно важливі банки (G-SIBs), національні системно важливі банки (D-SIBs), системно важливі фінансові інститути (SIFIs), глобальні системно важливі фінансові інститути (G-SIIs), інші системно важливі фінансові інститути (O-SIIs).

Формул: 0; рис.: 0, табл.: 2, бібл.: 26.

Stegniienko M. O.

*PhD student of Taras Shevchenko National University of Kyiv,
Ukraine; e-mail: stegniienko.m@gmail.com*

A FEATURE OF THE APPROACHES TO IDENTIFY SYSTEMICALLY IMPORTANT BANKS

Abstract. The research topic is a feature of the approaches to identify systemically important banks.

The subject of the research is essential international approaches to definition of systematically important banks.

The object of the study is to reduce the negative impact of systemically important banks on the economy of the country.

The goal of the research is to examine the role and functions of systemically important banks, with emphasis on the manner in which their activities impact economic stability inequality and national well-being and whether this impact depends on the level of financial sector development.

The following methods and approaches were used in the research: method of abstraction, analysis and synthesis, logical generalization, statistical methods, methods of expert judgment, method of structural and functional analysis.

Systemically Important Banks (SIBs) have long dominated the financial market without being subjected to scrutiny of regulation and supervision. The role of these institutions in the financial system is significant not only because of its complexity and its systemic impact in the economy but also because it has challenged the governance of the financial market. In this work, we trace the feature of the approaches to identify systemically important banks; name the key elements of systemically important banks.

Originality of the research is due to the systems analysis of the relationship among financial stability and systemically important banks activity and the quantitative evaluation of the results of this relationship in the case study of the country. Practical and theoretical significance of the research lies in outlines recommendations as to improvement and development of government regulation of systemically important banks; developing the system of procedures for systemically important banks to reduce their influence on the economy.

Keywords: systemically important banks(SIBs), global systemically important banks(G-SIBs), domestic systemically important banks(D-SIBs), systemically important financial institution(SIFIs), global systemically important institutions (G-SIIs), other systemically important institutions (G-SIIs).

JEL Classification: E 58, E 64, G 21

Formulas: 0; fig.: 0, tabl.: 2, bibl.: 26.

ОСОБЕННОСТИ ПОДХОДОВ К ОПРЕДЕЛЕНИЮ СИСТЕМНО ЗНАЧИМЫХ БАНКОВ

Аннотация. В статье раскрыто экономическое содержание понятия «системно значимый финансовый институт», исследованы подходы к идентификации системно значимых банков и других финансовых институтов в соответствии международной практики и национального законодательства, определены задания по усилению регулирования и надзора за деятельностью системно значимых банков в Украине.

Ключевые слова: системно значимые банки (SIBs), глобальные системно значимые банки (G-SIBs), национальные системно значимые банки (D-SIBs), системно значимые финансовые институты (SIFIs), глобальные системно значимые финансовые институты (G-SIFIs), прочие системно значимые финансовые институты (O-SIFIs).

Формул: 0; рис. : 0, табл. : 2, бібл. : 26.

Вступ. Актуалізація проблем створення надійних умов для реалізації міжнародної фінансової стабільності обумовила пошук нових шляхів раннього виявлення та попередження системних ризиків, що спонукало посилення уваги до питань удосконалення регулювання та нагляду за діяльністю системно важливих фінансових інститутів (SIFI) і визначило необхідність уніфікації законодавства багатьох країн із огляду на співставність критеріїв для ідентифікації системно важливих банків та інших фінансових установ. Починаючи із 2009–2010 рр., Базельський комітет із питань банківського нагляду, ЄС, МВФ, Рада з фінансової стабільності активізували роботу з розширення регуляторних вимог щодо діяльності великих фінансових установ із метою зміцнення стійкості міжнародної фінансової системи та посилення її спроможності протистояти системним ризикам.

Відсутність усталених критеріїв до дефініції «системно важливі банки» та посилення їх впливу на фінансовий сектор України в умовах розбалансованості економічних процесів потребують поглиблення теоретичних досліджень та розробки практичних рекомендацій щодо вдосконалення нагляду за діяльністю системно важливих банків.

Аналіз досліджень та постановка завдання. Проблеми, пов'язані з діяльністю системно важливих банків, знайшли відображення в наукових працях зарубіжних учених, таких як С. А. Айвазян, І. К. Андрієвська, С. Гудхарт, Джу Ерік Енс, Р. Коннолі, І. Моос, С. Р. Моїсеєв, Сан Ян Пак, Г. І. Пенікас, Пітер С. Роуз, Хі Су Рох, Дж. Сінкі-молодший, Дж. Б. Томпсон, Ерік Шуїнард, а також вітчизняних науковців: Я. В. Белінської, І. В. Белової, О. В. Дзюблюка, В. В. Крилової, В. В. Лавренюка, В. І. Міщенко, С. В. Міщенко, Р. С. Лисенка, С. В. Науменкової, М. В. Ніконової, К. В. Парипи, Л. О. Примостки, М. І. Савлука, М. І. Самсонова, А. І. Степаненка, О. М. Христофорова та інших, які досліджують особливості підходів до ідентифікації системно важливих банків, функціонування яких в умовах взаємозалежності та взаємопов'язаності всіх елементів фінансової системи неминуче призведе до розповсюдження «ефекту зараження», та розкривають спрямованість заходів в умовах посилення регуляторних вимог.

Метою статті є систематизація підходів щодо ідентифікації системно важливих банків відповідно до міжнародної банківської практики, розгляд і покращення практичних рекомендацій для посилення нагляду за діяльністю системно важливих банків в Україні.

Результати дослідження. Поняття системно важливих банків введено в обіг в умовах підвищеної уваги до проблем системних ризиків та спростування усталеного твердження “Too big to fail”. Першим великим банком, який у 1984 отримав статус TBTF (TooBigToFail), був Continental Illinois [1]. Внаслідок транснаціоналізації банківської діяльності й міжнародної фінансової консолідації кількість фінансових установ, які вважаються системно важливими, стрімко зростала.

У міжнародній банківській практиці існують різні підходи до характеристики великих фінансових інститутів, діяльність яких пов’язана з можливістю виникнення системних ризиків. Важливість ідентифікації системно важливих банків у межах банківської системи країни, застосування особливих підходів до регулювання їх діяльності, у тому числі щодо встановлення підвищених вимог до капіталу з метою зменшення системних ризиків, визначено в документах Базельського комітету з банківського нагляду, ЄС, Ради з фінансової стабільності, провідних консалтингових агенцій.

Так, у 2009 році Базельським комітетом введено поняття «системно важливі фінансові інститути» (SIFIs), яке характеризує інститути, банкрутство або незначне погіршення діяльності яких, через розмір, складність й взаємопов’язаність призведе до значних утрат для всієї фінансової системи й економічної діяльності [2].

Рада з фінансової стабільності визначає системно важливі фінансові інститути як установи, що характеризуються суттєвим обсягом і складністю операцій, системною пов’язаністю та складною заміненістю, а порушення чи диспропорції в їх діяльності можуть призвести до значних збитків для фінансової системи та економіки в цілому [3, с. 6].

У 2011 р. Рада з фінансової стабільності вперше склала перелік системно важливих банків, до якого було включено 29 фінансових інститутів. Із того часу перегляд цього списку здійснюється щорічно. У листопаді 2014 р. до цього списку також було включено 30 найбільших банків, серед яких 8 банків США, по 4 банки Франції та Китаю, по 3 банки Великобританії та Японії, два банки Швейцарії, по одному банку із Нідерландів, Швеції та Італії [4; 5, с. 191].

Зауважимо, що на 01.08.2015 року на території України здійснювали діяльність 6 з 30 глобальних системно важливих банків: АТ «УкрСиббанк» BNP Paribas(Франція), ПАТ «КРЕДІ АГРИКОЛЬ БАНК»(Франція), ПАТ «ДОЙЧЕ БАНК ДБУ» Deutsche Bank Group(Німеччина), ПАТ "Укрсоцбанк" UniCredit Bank(Італія), ПАТ "ІНГ Банк Україна" PJSC “ING Bank Ukraine”(Нідерланди), ПАТ "Сітібанк" Citigroup(Америка). Таким чином, стає очевидним, що переважна більшість представлених глобальних системно важливих банків, розташованих на території України, є філіалами європейських банків, а, отже, для України значну роль в сфері регулювання діяльності цих установ відіграють міжнародні норми європейського законодавства.

У 2012 р. Базельський комітет з питань банківського нагляду розробив критерії для ідентифікації глобальних та національних системно важливих банків (табл.1).

Крім того, національні регулятори мають право доповнювати вищезазначені коефіцієнти іншими, які допоможуть виявити потенційні проблеми в банківській системі країни. Такими показниками можуть бути розмір вітчизняної економіки (Австралія, Китай), ступінь довіри вкладників (Австралія), вплив великих груп (Маврикія), співвідношення розміру активів банку до ВВП країни (Чехія) і т.д.

Таблиця 1

Підходи Базельського комітету з банківського нагляду до визначення глобальних та національних системно важливих банків

Показник	Визначення глобальних системно важливих банків	Вага, %	Визначення національних системно важливих банків	Вага, %
Розмір	Сума всіх позицій, визначених для розрахунку коефіцієнта левериджу відповідно до Базеля III	20	Розмір банку (обсяг активів)	20
Взаємопов'язаність	Активи всередині фінансової системи	6.67	Взаємопов'язаність окремих елементів у банку	20
	Зобов'язання всередині фінансової системи	6.67		
	Емітовані цінні папери	6.67		
Взаємозамінність / інфраструктура фінансової установи	Активи під управлінням (зберіганням)	6.67	Взаємозамінність елементів у банку	20
	Діяльність у сфері здійснення платежів	6.67		
	Вартість гарантованих (підписаних) угод на борговому ринку та ринку капіталу	6.67		
Крос-юрисдикційна діяльність	Вимоги крос-юрисдикційні	10	Складність побудови банку	20
	Зобов'язання крос-юрисдикційні	10		
Складність групи	Вартість позабіржових деривативів	6.67	Національний показник	20
	Активи 3 рівня	6.67		
	Цінні папери для торгівлі та продажу	6.67		

Джерело: складено автором за матеріалами [6; 7, с.4]

Також доцільно звернути увагу на Директиву ЄС 2013/36/EU, у якій конкретизовано зміст і підходи до ідентифікації системно важливих фінансових інститутів із поділом їх на глобальні системно важливі інститути (G-SIIs) та інші системно важливі інститути (O-SIIs).

Для їх ідентифікації (G-SIIs) було визнано такі критерії:

- розмір групи;
- взаємопов'язаність групи з фінансовою системою;
- взаємозамінність послуг або фінансової інфраструктури;
- складність групи;
- закордонна діяльність групи, включаючи діяльність між державами-членами ЄС і між державою-членом ЄС і третьою країною [8].

Критеріями віднесення інших фінансових інститутів в ЄС до категорії системно важливих (O-SIIs) є такі:

- розмір;
- значення для економіки Євросоюзу або відповідної держави-члена ЄС;
- значущість міжнародної діяльності;
- взаємопов'язаність установи або групи з фінансовою системою.

Кожна категорія отримує рівну вагу й базується на кількісних індикаторах [8].

Відповідно до директиви ЄС 2013/36/EU системна важливість для інших системно важливих інститутів (O-SIIs) оцінюється за умов відповідності, принаймні,

одному із зазначених вище критеріїв. Разом із тим, необхідно відмітити, що критерії віднесення фінансової установи до системно важливої виокремлюють її як учасника певної банківської групи, нагляд за якими здійснюється на консолідованій основі.

Посилення уваги до системно важливих банків обумовлено змінами у механізмах регулювання фінансового сектору [9], реалізація яких відбувається в умовах трансформації ролі та функцій центральних банків у сучасний період [10]. Зважаючи на системний ризик, джерелом якого є системно важливі банки, із 2013 року в різних країнах світу почалися пошуки шляхів виокремлення системно важливих банків і запровадження політичних та економічних заходів для регулювання діяльності цих фінансових установ [11].

Основною метою запровадження Центральним банком більш інтенсивних наглядових заходів щодо національних системно важливих банків є сприяння загальній стабільності та ефективній роботі банківської системи країни. Відповідно до документів Базельського комітету, національні системно важливі банки та іноземні банки розглядаються з точки зору потенційного впливу їх банкрутства на національну фінансову систему, тобто оцінюється рівень можливих збитків завданих національній економіці в результаті банкрутства системно важливого банку. При цьому оцінка зосереджується на вирішенні зовнішніх факторів, які можуть генерувати на національному рівні проблеми чи банкрутства банку, та може здійснюватися на основі факторів розміру, взаємопов'язаності, взаємозамінності, складності, узятих із документів Базельського комітету, і національного фактору.

Національні системно важливі банки визначаються за допомогою двоетапного підходу. Першим кроком є розробка механізму оцінювання та складання попереднього орієнтовного переліку національних системно важливих банків на основі кількісних показників, розрахованих із використанням набору факторів / показників. Другий етап включає в себе здійснення наглядових рішень, які можуть служити як доповнення до процесу кількісної оцінки, тобто для уточнення попереднього орієнтовного переліку.

На першому етапі Центральні банки розробляють механізм оцінювання системно важливих банків за допомогою показників, узятих із документів Базельського комітету, враховуючи відмінності національної економіки своєї країни.

Ключовим показником системної важливості є *розмір*. Чим більшим є банк, тим вагомішим є розповсюдження впливу раптового вилучення послуг цього банку й, отже, тим більша ймовірність того, що його тяжке становище або банкрутство стане причиною руйнування фінансових ринків і систем, у яких він здійснює свою діяльність, і вплине на функціонування економіки. Фактор розміру широко вимірює об'єм банківської діяльності національних системно важливих банків у межах банківської системи й економіки країни й, отже, забезпечує якісне визначення потенційного системного впливу в тому випадку, якщо банк збанкрутує.

Взаємопов'язаність охоплює оцінку ступеню взаємозв'язку банку з іншими фінансовими установами, що могли призвести до зовнішніх факторів, які вразять фінансову систему й національну економіку країни.

Замінність - це такі послуги банку, які важко або неможливо замінити в короткі терміни. У той час як надання більш загальних послуг і функцій, таких як прийом депозитів і кредитування клієнтів, можна розглядати як більш легко взаємозамінні, ураховуючи, що практично всі банки виконують ці ролі та продукти можна вважати в значній мірі однорідними. Проте, може бути так, що певна «критична маса» з точки зору частки ринку в дійсності може створити труднощі заміни значного гравця ринку.

Ступінь складності банку, як правило, буде пропорційно пов'язана з системним впливом проблемного банку. Складність банку можливо визначити за допомогою оцінювання числа ієрархічних «шарів», дочірніх і залежних товариств, що

входять до групи, масштаб надання традиційних банківських і спеціалізованих небанківських послуг (брокерські і страхування) і таке інше.

Наступним заходом після розробки механізму оцінювання системної важливості – є сам процес оцінювання, який буде включати два етапи.

Перший етап - попередній відбір: обираються банки, які більші або дорівнюють значенню індикаторів (розмір, взаємозв'язок, взаємопов'язаність, складність і національний показник).

Другий етап - детальний розгляд: показники банків, які було обрано за результатами першого етапу, буде детально розглянуто. Після розгляду інших додаткових показників буде винесено рішення щодо регулювання банків, які отримали статус системно важливих [12, с. 2].

Зважаючи на те, що уряди всіх країн світу долучилися до запровадження вимог щодо виокремлення та нагляду за національними системно важливими банками, вважаємо за необхідне розглянути показники та їх вагомість (табл. 2).

Таблиця 2

Індикатори системної важливості, які використовуються в різних країнах світу.

Індикатор	Назва країни										
	Австралія	Гонконг	Індія	Китай	Косово	Маврікія	Нігерія	Оман	Пакистан	Словаччина	Туреччина
Розмір, %	20	50	40	20	40	20	30	20	25	25	20
Взаємозв'язок, %	20	25	20	20	20	20	30	20	25	25	20
Взаємозамінність, %	20	25	20	20	40	20	25	20	25	25	20
Складність, %	20		20	20		20	15	20	25	25	20
Національний показник, %	20			20		20		20			20

Джерело: складено автором за матеріалами Центральних банків країн світу.

Отже, Базельському комітету з банківського нагляду вдалося запровадити єдині стандарти в різних країнах світу. Однак вони в результаті значних відмінностей різних країн різняться між собою вагою, а також запровадженими новими показниками.

В Україні банківський нагляд здійснюється з урахуванням міжнародних стандартів нагляду, визначених Базельським комітетом із питань банківського нагляду, конкретизованих у законодавстві ЄС із питань регулювання діяльності кредитних інститутів, а також найкращої міжнародної практики.

Регулювання діяльності національних системно важливих банків України здійснюється відповідно до Закону України «Про банки і банківську діяльність», у якому наведено визначення системоутворюючого банку, як банку, зобов'язання якого становлять не менше 10 відсотків від загальних зобов'язань банківської системи [13].

Подальший розвиток цього питання знайшов відображення в постанові Національного банку "Про затвердження Положення про забезпечення безперервного функціонування інформаційних систем Національного банку України та банків України" від 17.06.2004 № 265 [14], у якій системний банк визначається як банк (або інша установа), неможливість функціонування якого (якої) спричиняє значний вплив на функціонування банківської системи України в цілому внаслідок великого обсягу його (її) операцій, розгалуженої мережі філій та інших факторів.

Запровадження національного показника системної важливості показало необхідність більш детального розгляду входження банків до банківських об'єднань. В Україні банки можуть бути у складі міжнародної банківської групи, національної банківської групи та іноземної банківської групи [15].

Так, міжнародна банківська група - це група фінансових установ, пов'язаних відносинами контролю, діяльність якої представлена більше, ніж в одній країні, та яка підлягає нагляду на консолідованій основі з боку іноземного органу нагляду.

Національна банківська група – це банківська група, яка не є частиною міжнародної банківської групи.

Іноземна банківська група – це банківська група, яка є частиною міжнародної банківської групи.

Відповідно до ст. 2 Закону України «Про банки і банківську діяльність», банківська група - це група юридичних осіб, які мають спільного контролера [13].

Згідно ст. 9 Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо нагляду на консолідованій основі» від 19. 06. 2011, нагляд за банківськими групами здійснюється на консолідованій основі [16].

Необхідно зауважити, що для України, як і для інших країн з банкоцентричною фінансовою системою з домінуванням банків у фінансовому секторі, ця проблема є особливо важливою, оскільки під системний ризик підпадають, перш за все, найбільші банки.

У після кризовий період суттєву увагу привертає діяльність системно важливих банків в Україні з огляду на їх вплив на економіку, що визначає посилення вимог щодо здійснення ефективного нагляду. Базельський комітет із банківського нагляду розглядав можливість запровадження нового Основного принципу, який охоплював би проблематику системно важливих установ.

В Україні вимоги до діяльності системно важливих банків та критерії їх ідентифікації відображено в постанові Правління Національного банку України "Про затвердження Положення про порядок визначення системно важливих банків" від 25.12.2014 № 863 [12].

Основними критеріями для визнання системної важливості банківської установи в Україні визначено такі, як: загальний розмір активів (70%), зобов'язання юридичних і фізичних осіб (15%), системні взаємозв'язки в банківській системі (обсяги міжбанківського кредитування) та обсяги кредитування найважливіших секторів економіки (15%). Отже, перелік критеріїв свідчить про наявність певних розбіжностей у підходах НБУ до ідентифікації системно важливих фінансових інститутів порівняно з міжнародною практикою.

Відповідно до цих критеріїв, системно важливими банками в Україні станом на 01.12.2014 визначено 8 банків: ПАТ КБ "ПРИВАТБАНК", АТ "Ощадбанк", АТ "Укресімбанк", АТ "Дельта Банк", АТ "Райффайзен Банк Аваль", ПАТ "УКРСОЦБАНК", ПАТ "Промінвестбанк", АТ "СБЕРБАНК РОСІЇ".

Починаючи з 2014 року, визначення системно важливих банків буде здійснюватиметься щороку із застосуванням багатофакторної математичної моделі, яка ґрунтується на критеріях системної важливості.

Найближчим часом Національний банк України планує удосконалити нормативну базу з регулювання та нагляду за системно важливими банками. Насамперед, передбачено встановлення додаткових вимог до капіталу таких банків для покриття негативного впливу системних ризиків, що сприятиме підвищенню їх стійкості, спрямоване на відновлення стабільності банківської системи і посилення захисту інтересів вкладників та кредиторів. Для реалізації поставленої мети Національний банк України станом на 27.08.2015 р. запровадив капітал першого рівня

та капітал другого рівня, розкрив методику їх розрахунку; підвищив мінімальний розмір регулятивного капіталу для новостворених банків до 500 тис. грн та розробив механізм поступового підвищення вимог для перехідних банків; змінив норматив співвідношення регулятивного капіталу до сукупних активів на норматив достатності основного капіталу (Н3), який повинен перевищувати 7%; увів контрциклічний буфер та буфер запасу (консервації). А для системно важливих банків України, які ще підпадають під визначення спеціалізованих банків, Центральний банк запровадив спеціальні значення економічних нормативів достатності (адекватності) регулятивного капіталу (Н2), миттєвої ліквідності (Н4), максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента (Н7) та нормативу максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами (Н9). Нормативні значення інших економічних нормативів для спеціалізованих банків устанавлюються такі самі, як і для універсальних банків.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, питання системно важливих банків у своєму розвитку пройшло еволюцію від поняття «занадто великі, щоб збанкрутувати» до глобальних та національних системних банків. Співставність критеріїв ідентифікації системно важливих банків відповідно до міжнародної практики свідчить про їх подальшу уніфікацію за показниками: розмір активів, взаємопов'язаність з фінансовою системою; взаємозамінність послуг; складність внутрішніх зв'язків. Діяльність системно важливих банків в Україні потребує посилення в частині уніфікації критеріїв визнання за принципом взаємопов'язуваності та відносин контролю. Потребують посилення наглядових вимог за діяльністю системно важливих банків у частині запровадження вимог до капіталу, управління ліквідністю, оцінки ризиків. Ідентифікація системно важливих банків і впровадження особливих регуляторних заходів спрямовані на відновлення стійкості банківського сектору та забезпечення від негативного впливу системних ризиків, а також попередження виникнення ефекту регуляторного арбітражу.

Варто зазначити, що посилення наглядових вимог із боку регулятора не повинного обтяжувати роботу банків, і, можливо, є сенс не піддавати подвійному регулюванню глобальні системно важливі банки, як це прийнято в інших країнах (Сінгапурі). Також, проаналізувавши різні країни світу, які вже запровадили механізм визначення та оцінювання системно важливих банків, було виявлено, що найбільш поширеним національним показником системної важливості, який використовується більшістю країн, є довіра населення. Тому в подальших роботах необхідно буде проаналізувати: на скільки цей показник є вагомим для визначення системно важливих банків України, і які кількісні показники можуть дати якісне відображення стану банків.

Література

1. Continental Illinois and «Too Big to Fail» [Electronic resource] // History of the eighties: lessons for the future. History of the 80s ; Federal Deposit Insurance Corporation. – Washington : DC, 1997. – Available at: https://www.fdic.gov/bank/historical/history/235_258.pdf.
2. Addressing SIFIs [Electronic resource] // Financial Stability Board (FSB). – Available at: <http://www.financialstabilityboard.org/what-we-do/policy-development/systematically-important-financial-institutions-sifis/>.
3. Обзор международной системы финансового регулирования, март 2013 [Электронный ресурс] / Центральный банк Российской Федерации (Банк России). – 20 с. – Режим доступа: http://www.cbr.ru/analytics/fin_stab/OMSFR_2013-03.pdf.
4. 2014 update of list of global systemically important banks (G-SIBs) [Electronic resource] // Financial Stability Board (FSB). – Available at: http://www.financialstabilityboard.org/wp-content/uploads/r_141106b.pdf.
5. Міщенко, В. І. Поняття системного ризику та підходи до визначення системно значущих банків [Текст] / В. І. Міщенко, С. В. Науменкова // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Проблеми інтеграції України у світовий економічний простір : збірник наукових праць / НАН України, Ін-т регіональних досліджень. – Львів, 2014. – Вип. 1 (105). – С. 186–196.
6. Global systemically important banks: Assessment methodology and the additional loss absorbency requirement [Electronic resource] : Consultative Document ; Basel Committee on Banking Supervision // Bank for International Settlements. – 2011. – 26 p. – Available at: <http://www.bis.org/publ/bcbs201.pdf>.

7. A framework for dealing with domestic systemically important banks [Electronic resource] / Basel Committee on Banking Supervision // Bank for International Settlements. – 2012. – 11 p. – Available at: <http://www.bis.org/publ/bcbs233.pdf>.
8. Regulation (EU) No 575/2013 of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on prudential requirements for credit institutions and investment firms and amending Regulation (EU) No 648/2012 [Electronic resource] // Official Journal of the European Union. – 2013. – 30.11. – P. 6–342. – Available at: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:321:0006:0342:EN:PDF>.
9. Науменкова, С. В. Нові тенденції в механізмі регулювання фінансового сектору [Електронний ресурс] / С. В. Науменкова // Вісник НБУ. – 2011. – № 12. – С. 4–11. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=95580>.
10. Науменкова, С. В. Трансформація ролі і функцій центральних банків в посткризовий період / С. В. Науменкова, Б. В. Приходько // Економіка і банки. – 2014. – № 1. – С. 7–15.
11. Науменкова, С. В. Макропруденційний банківський нагляд та умови забезпечення його ефективності / С. В. Науменкова, К. Ю. Цицик // Економіка розвитку. – 2014. – № 4 (72). – С. 65–72.
12. Про затвердження Положення про порядок визначення системно важливих банків [Електронний ресурс] : постанова Правління Національного банку України від 25.12.2014 р. № 863. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0863500-14>.
13. Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс] : закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.
14. Про затвердження Положення про порядок ідентифікації та визнання банківських груп [Електронний ресурс] : постанова Правління Національного банку України від 09.04.2012 р. № 134. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0708-12>.
15. Про затвердження Положення про забезпечення безперервного функціонування інформаційних систем Національного банку України та банків України [Електронний ресурс] : постанова Правління Національного банку України від 17.06.2004 р. № 265. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0857-04>.
16. Про внесення змін до деяких законів України щодо нагляду на консолідованій основі [Електронний ресурс] : закон України від 19.05.2011 р. № 3394-VI. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3394-17>.

Стаття надійшла до редакції 06.03.2015

© Стегниєнко М. О.

References

1. Continental Illinois and «Too Big to Fail» (1997). *History of the Eighties—Lessons for the Future*. Available at http://www.fdic.gov/bank/historical/history/235_258.pdf
2. Addressing SIFIs (2014). *Financial Stability Board (FSB)*. Available at <http://www.financialstabilityboard.org/what-we-do/policy-development/systematically-important-financial-institutions-sifis>
3. Obzor deiatelnosti Soveta po finansovoy stabilnosti (2013, March). *Tsentrallyy bank Rossiyskoy Federatsii*. Available at http://www.cbr.ru/analytics/fin_stab/ODSFS_01032013.pdf?pid=fin_stab&sid=ITM_54539
4. Update of list of global systemically important banks (G-SIBs). (2014). *Financial Stability Board (FSB)*. Available at http://www.financialstabilityboard.org/wp-content/uploads/r_141106b.pdf
5. Mishchenko, V. I., & Naumenkova, S. V. (2014). Poniattia systemnoho ryzyku ta pidkhody do vyznachennia systemno znachushchykh bankiv. *Sotsialno-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy. Problemy Intehratsii Ukrainy u svitovy ekonomichnyi prostir, 1 (105)*, 186–196.
6. Global systemically important banks: Assessment methodology and the additional loss absorbency requirement (2011, July). *Bank for International Settlements*. Available at <http://www.bis.org/publ/bcbs201.pdf>
7. A framework for dealing with domestic systemically important banks (2012, October). *Bank for International Settlements*. Available at <http://www.bis.org/publ/bcbs233.pdf>
8. Regulation (EU) No 575/2013 of the European parliament and of the council (2013, June). *Official Journal of the European Union*. Available at <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32013R0575>
9. Naumenkova, S. V. (2011). New Trends in the Mechanism of Financial Sector Regulation. *Herald of the National Bank of Ukraine, 12*, 4–11. Available at <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=95580>
10. Naumenkova, S. V., & Prykhodko, B. V. (2014). Post-Crisis Transformation of the Central Bank's Role and Tasks. *Economics and Banks, 1*, 7–15.
11. Naumenkova, S. V., & Tsytsyk, K. Yu. (2014). Macroprudential Banking Supervision and Conditions of Ensuring its Effectiveness. *Economics of Development, 4 (72)*, 65–72.
12. Postanova NBU. (2014, July). *Pro zatverdzhennia Polozhennia pro poriadok vyznachennia systemno vazhlyvykh bankiv*. Available at <http://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=13264040>
13. Zakon Ukrainy. (2014, July). *Pro banky i bankivsku diialnist*. Available at http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=123655&cat_id=123321
14. Postanova NBU. (2012, April). *Pro zatverdzhennia Polozhennia pro poriadok identyfikatsii ta vyznannia bankivskykh hrup*. Available at http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=113304
15. Postanova NBU. (2004, June). *Pro zatverdzhennia Polozhennia pro zabezpechennia bezperervnoho funkcionuvannia informatsiinykh system Natsionalnoho banku Ukrainy ta bankiv Ukrainy*. Available at <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0857-04>
16. Zakon Ukrainy. (2011, May). *Pro vnesennia zmin do deiakykh zakoniv Ukrainy shchodo nahliadu na konsolidovaniu osnovi*. Available at <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3394-17>

Received 06.03.2015

© Stegniienko M. O.